

פרוטוקול מס' 94

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ב', י"ח באדר תשל"א-15.3.71, בשעה 13.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

י . ישעיהו - היו"ר
א . אנקוריין
ר . ארזי
מ . ביני
י . יפרח (במקום חבר-הכנסת ברעם)
י . גבון
י . נחושתי
מ . נסים
א . עופר
ז . צימרמן
א . רזיאל-נאור

מוזמנים:

ח . ליאור - מזכיר הכנסת
ז . שר - היועץ המשפטי של הוועדה

מזכירת הוועדה: מ . ברפי

רשמה: ב . דינגלר (נאמר ביזם 17.3.71)

- סדר-היום:
- א . סדרי ישיבות הכנסת;
 - ב . הצעות סיעות גח"ל והפדכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה;
 - ג . שחרור חוקים מחובת ההנחה על שולחן הכנסת.

אנני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ישעיהו:

א. סדרי ישיבות הכנסת

ח. ליאור:
יושב-ראש הכנסת והסגנים החליטו בישיבתם היום לבקש את אישורה של ועדת הכנסת להחלטתם לקיים בשבוע הבא - שהוא השבוע שלפני האחרון של הפגרה - את ישיבת הכנסת ביום ד', כ"ז באדר תשל"א - 24.3.71, מהשעה 15.00 עד 21.00, וביום ה' באותו שבוע לקיים ישיבה נוספת של הכנסת אשר תתחיל בשעה 11.00 בבקר. יושב-ראש הכנסת יברר עם יושב-ראש ועדת הכנסת אם אפשר יהיה להקדים את הישיבה ביום ה' לשעה 9.00 או 10.00, אם הדבר לא יפריע לעבודתה של ועדת הכנסת.

כמו כן מתבקשת ועדת הכנסת לתת יפוי כוח ליושב-ראש הכנסת לקבוע ישיבה של הכנסת ביום ה', ו' בביסן תשל"א - 1.4.71, אם יהיה צורך בכך.

היו"ר י. ישעיהו:

כן מציעים יושב-ראש הכנסת והסגנים שישיבת הכנסת מחר - יום ג', י"ט באדר תשל"א - 16.3.71 - תתחיל בשעה 13.00 בהצעת סיעת גח"ל והמרכז החופשי להביע אי אמון לממשלה, כיוון שקיים עומס רב של עבודה על הכנסת.

א. עופר:

ראונו להביע משאלה שיושב-ראש הכנסת יעשה כל שביכולתו כדי לא להשתמש ביפוי הכוח שניתן לו לגבי קביעת ישיבה של הכנסת ביום ה' - 1.4.71.

הנחלט:

לאשר את ההצעות הבאות של יושב-ראש הכנסת והסגנים:

א. ישיבת הכנסת מחר - יום ג', י"ט באדר תשל"א - 16.3.71 - תתחיל בשעה 13.00 בהצעת סיעת גח"ל והמרכז החופשי להביע אי אמון לממשלה;

ב. ישיבת הכנסת ביום ד', כ"ז באדר תשל"א - 24.3.71, תתחיל בשעה 15.00 במקום בשעה 11.00 כנהוג; כן תתווסף ישיבת כנסת ביום ה', כ"ח באדר תשל"א - 25.3.71, אשר תתחיל בין השעה 9.00 לשעה 11.00 בבקר;

ג. ליטות כוחו של יושב-ראש הכנסת לקבוע ישיבת כנסת ביום ה', ו' בביסן תשל"א - 1.4.71, אם יהיה צורך בכך;

הוועדה מביעה משאלה שיושב-ראש הכנסת יעשה כמיטב יכולתו כדי לא להשתמש ביפוי כוח שניתן לו.

היו"ר י. ישעיהו:

ב. הצעות סיעות גח"ל והמרכז החופשי להביע אי אמון לממשלה

מחר תימסרנה שתי הצעות אי אמון לממשלה מטעם סיעת גח"ל וסיעת המרכז החופשי. אנני מציע שתמסרנה הודעות סיעות במקום דיון.

א. רזיאל-נאור:

אנו מציעים לקיים דיון.

צ. צימרמן:

הנושא הוא כזה שטוב שיתקיים דיון במסגרת זמן מקובלת.

י. נבון:

מה ההפרש בזמן בין הודעות סיעות לבין דיון?

היו"ר י. ישעיהו:

אם תימסרנה הודעות סיעות במקום דיון במסגרת של 10 דקות לכל סיעה - ההודעות תארכנה שעה וחצי עד שעתיים, בלי פתיחה וסגירה; אם יוחלט לקיים דיון נצטרך לקבוע את מספר השעות לדיון ולחלקן בין כל הסיעות ואז ברור שהזמן שייקבע יהיה למעלה מ-10 דקות לכל סיעה. הכנסת נמצאת במצוקה של זמן ולכן מציע אני שתמסרנה הודעות סיעות במקום דיון.

ר. ארזי:

אני בעד הודעות סיעות במקום דיון. יש להצביח שלא כל הסיעות תמצלנה את האפשרות למסור הודעה מעל בימת הכנסת בנושא זה ולכן הודעות סיעות תארכנה פחות זמן מאשר דיון. ברוב המקרים של הצעות אי אמן נמסרו בכנסת הודעות סיעות ולא התקיים דיון.

א. עופר:

הנושא המדיני חשוב בעיני, אך אינני בטוח שדווקא לגבי נושא זה יש צורך בדיון מיוחד, כי אין שינוי במדיניות הממשלה. דבריה של ראש הממשלה בראיון ב"טיימס" נכללים במסגרת המדיניות המוצהרת של הממשלה ואין שום שינוי מהפכני בנושא זה. אין לי יותר מה להגיד בנושא זה, כל הדברים שאמרנו קיימים ועומדים ומותר לי לנחש שהדברים שייאמרו על-ידי סיעת גח"ל כבר נאמרו מעל בימת הכנסת. אילו היינו מחדשים בנושא זה הייתי טוען שיש לשמוע כל חבר שיש לו מה לומר באותו נושא, אך אין מה לחדש בנושא זה. זהו אקט דרמטי של האופוזיציה.

אני בעד הודעות סיעות במקום דיון.

צ. צימרמן:

אני שולל את הגישה של חבר-הכנסת עופר שהנימוק לקיום דיון בנושא הוא אם יש מה לחדש או אין מה לחדש בנושא הנדון. הכנסת היא מוסד למלחמת דעות. פעמים רבות חוזרים על אותן דעות כדי שהציבור יוכל לבדוק פעם נוספת את העניינים ולהתייחס אליהם.

אני מבין שהכנסת נמצאת במצוקה של זמן ולכן הסכמתי ששיבת הכנסת תיפתח מחר בשעה 13.00 במקום בשעה 15.00 והסכמתי לבקשה להוסיף יום נוסף, ואולי אף יומיים נוספים, לעבודת הכנסת.

מהו בעצם ההבדל בין הודעות סיעות לבין דיון? - אילו היינו מציעים לקבוע 4 או 6 שעות לדיון - היה זה הבדל רציני; ההחלטה לקיים הודעות סיעות במקום דיון מקפחת שתי סיעות: את סיעת המערך ואת סיעת גח"ל. סיעת המערך מיוצגת על-ידי הממשלה, ולכן יוצא שמקופחת סיעת האופוזיציה הגדולה ביותר בכך שמקציבים לה 10 דקות - אותו זמן שמקציבים לסיעת העולם הזה, לסיעת דק"ח ולכל הסיעות האחרות. אין זה הוגן. יפריע הציבור ככל שיכריע, אך אנו חייבים לדאוג לכך שהציבור ישמע מעל בימת הכנסת שהדברים נאמרים ונשקלים תוך ביקורת ממלכתית; על כן נחליט לקיים דיון ונקבע לו 3 שעות - הבדל של שעה אחת בלבד - ובכך תינתן האפשרות לשתי הסיעות הגדולות להביע דעתן באופן סביר. ולשקף את המאבק הפרלמנטרי על הנושא.

א. אנקורי:

האלטרנטיבה שאני מציע היא לקבוע שעתיים לדיון ובכך יסתכם ההפרש בין דיון לבין הודעות סיעות ב-16 דקות בלבד. על-ידי קביעת שעתיים לדיון בנושא יתאפשר לסיעה האופוזיציונית הגדולה ביותר בכנסת להביע דעתה בצורה שתשקף את המאבק הפרלמנטרי על הנושא.

המדובר כאן הוא לא על הודעת הממשלה, אלא על הבעת אי אמן לממשלה. מציעי ההצעה באים לידי ביטוי והממשלה באה לידי ביטוי. אם נקבע דיון נאפשר לכל סיעה להגיד מה שהיא רוצה - אין צורך בכך, כי השיחה עם ראש הממשלה אינה שינוי במדיניות ואף לא הודעה מדינית.

אני בהחלט בעד קיום הודעות סיעות במקום דיון.

היו"ר י. ישעיהו:

אני מסכים עם חבר-הכנסת צימרמן שמעמידים נושא לדיון בכנסת גם אם אין בו חידוש - לשם כך קיימת הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

לגופו של ענין: אינני רואה הבדל בין דיון של שתיים לבין הודעות סיעות מבחינת הסיעה המציעה אי אמן לממשלה, כי יש לסיעה המציעה אי אמן לממשלה אפשרות לנאום שני נאומים: נאום של מציע ההצעה ונאום נוסף במסגרת הודעות סיעות. אם נקבע דיון של שתיים, למעשה יימשך הדיון כ-3 שעות (2.52 שעות); ואילו קיום הודעות סיעות במקום דיון מקפח את הסיעה הגדולה בכנסת והסיעה הגדולה בכנסת רוצה להיות מקופחת במקרה זה.

מ. נסים:

אני פונה לחברי-הוועדה שלא נערוך הצבעה על כל נושא. קבלו בבקשה את דעתנו ללא עריכת הצבעה. ריבוי ההצבעות הופך את ועדת הכנסת לרובוט. ועדת הכנסת היא המוסד האחרון שצריך להצביע בו.

א. רזיאל-נאור:

אני חייבת להגיב על דברים אחדים שנאמרו בראשית הישיבה. דובר על מצוקת זמן: כאשר דנו בענין הטלויזיה לא דובר על מצוקת זמן ואילו בענין דיון בנושא העיקרי במדינה יש מצוקת זמן? אינני מקבלת את דבריך של חבר-הכנסת עופר הטוען שאם לו אין מה להגיד אז גם לסיעתנו אין מה להגיד. המצב הוא כזה שאי-אפשר שלא לקיים דיון על דבר העומד ברומו של עולם. נושא זה מעניין לא רק את מפלגת העבודה ואת גח"ל, זוהי ציפור הנפש של העם. נשמעות עתה תגובות מהעולם כולו. אם זה אינו מספק חומר לנאום אז חברי סיעות אחרות מסתפקים בכך. האופוזיציה אינה יכולה ואינה בנויה לכך להוריד מעל סדר היום את האפשרות לדון בנושא מפני שלחבר-הכנסת עופר נדמה שאין לו מה לומר בנושא. הדיון צריך להיות הוגן. אם יוחלט על הודעות סיעות במקום דיון - אין זה הוגן. הדברים צריכים להתבטא במסגרת ההולמת נושא כזה.

צ. צימרמן:

אני מציע שנתאחד על ההצעה לקיים דיון במסגרת של שתיים, ללא הצבעה. תוספת

של כמה דקות חשובה לצורך

י. צבון:

אם דיון של שתיים יאפשר לסיעה המציעה אי אמן לממשלה לדבר כמה דקות נוספות - אני מציע לקיים דיון במסגרת של שתיים.

היו"ר י. ישעיהו:

כיוון שקיימות שתי הצעות עלינו להצביע כדי להחליט לכאן או לכאן.

ה צ ב ע ה

בעד הודעות סיעות במקום דיון - 6

בעד דיון במסגרת של שתיים - 5

הוחלט:

בהתאם לסעיף 56 של התקנון תימסדרנה הודעות סיעות במקום דיון במסגרת של 10 דקות, לאחר הצעת סיעת גח"ל וסיעת המרכז החופשי להביע אי אמן לממשלה.

היו"ר י. ישעיהו:

ג. שחרור חוקים מחובת ההנחה על שולחן הכנסת

הממשלה מבקשת לשחרר מספר הצעות חוק שלה מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת. אלה הם חוקים פייסקליים שנהוג לשחררם מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת. הצעות החוק מטעם הממשלה הן: (1) חוק מילווה בטחון, תשל"א-1971; (2) חוק היטל בטחון (תיקון מס' 3), תשל"א-1971; (3) חוק מילווה חסכון (תיקון), תשל"א-1971; (4) חוק מילווה חסכון, תשל"א-1971; (5) חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 16), תשל"א-1971; (6) חוק האזרחות (תיקון מס' 3), תשל"א-1971; (7) חוק המקדמה, תשל"א-1971.

א. רזיאל-נאור:

לא כתוב בשום מקום בתקנון שברגע שמגישים הצעה לשחרר חוקים מחובת ההנחה הובה לקבל את ההצעה. הצעות כאלה מתקבלות בדרך-כלל כאשר יש רוח טובה, רצון טוב והבנה בין המסובים; אך ההבנה איננה.

א. רזיאל-נאור:

ד"ר בנימין הלוי הגיש הצעת חוק האזרחות אשר תמציתה: - מתן אזרחות ליהודים המבקשים להיות אזרחי ישראל בהיותם עדיין בבריית-המועצות. הצעת חוק פרטית זו מונחת כשנה וחצי וממתינה לדיון. עתה מגישה הממשלה הצעת חוק באותו נושא ומייד מבקשים להקדים את הדיון בנושא כדבר מובן מאליו והצעת החוק הפרטית של חבר-הכנסת הלוי תרד מעל הפרק. אני מבקשת שהצעת החוק הפרטית של חבר-הכנסת הלוי תעמוד ראשונה לדיון.

היום אינני מסכימה לשום שחרורים מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת; כמו כן אינני יודעים על תוכן החוקים, כי הצעות החוק לא הונחו עדיין על שולחן הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

לחברת-הכנסת רזיאל-נאור: יש כללים לפיהם צוהגת הכנסת לגבי הצעות חוק פרטיות של חברי-הכנסת ולגבי הצעות חוק מטעם הממשלה. אנו נוהגים על-פי הכללים הקיימים. על-ידי כך שנשחרר את הצעות החוק מטעם הממשלה מחובת ההנחה לא ביטלנו את הצעת החוק של חבר-הכנסת הלוי. קיים נוהל שכאשר יש הצעת חוק פרטית של חבר-הכנסת מביאים אותה לדיון יחד עם הצעת החוק מטעם הממשלה, אחרי שהצעת החוק הפרטית של חבר-הכנסת עוברת דיון טרום. עתה מציעה הממשלה הצעת חוק ואנו צריכים לדון ולהחליט לגביה. אי-אפשר לומר שאינך מסכימה לשום שחרור.

מ. נסים:

הצעות החוק הללו מטעם הממשלה לא הונחו עדיין על שולחן הכנסת. אילו היו ההצעות מונחות על שולחן הכנסת היינו בני סמכות לדון בבקשת הממשלה לשחרר מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת. אני סבור שברגע זה אין לנועדת הכנסת הסמכות לדון בבקשת הממשלה. סעיף 87 של התקצון קובע: "(ב) יושב-ראש הכנסת יביא את הצעת החוק על שולחן הכנסת ויעמידה על סדר-היום; (ג) הדיון בהצעת החוק לא ייערך אלא לאחר שהצעת החוק היתה מונחת על שולחן הכנסת לפחות יומיים, אם ועדת הכנסת לא החליטה, לבקשת הממשלה, להקדים את הדיון." כלומר, ועדת הכנסת רשאית להחליט אך ורק אחרי שמזכיר הכנסת יודיע בכנסת שהצעות חוקים אלו הונחו על שולחן הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

שלושת הסעיפים הראשונים בסעיף 87 של התקצון הם סעיפים עצמאיים ואינם קשורים

בהכרח זה לזה.

י. נבון:

אני מציע לאשר את בקשת הממשלה לשחרר את הצעות החוקים מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת. אני מציע לא לקבל את הערעור של חבר-הכנסת נסים בהסתמכו על כל התקדימים שהיו עד עתה. אם חבר-הכנסת נסים רוצה שנקבל את הפירוש האוטומטי שלו שיציע הצעה בקשר לכך לוועדת הכנסת וועדת הכנסת תחליט אם לקבל או לדחות פירוש זה. לפי שעה צנח וצטמך על התקדימים המרובים שהיו עד עתה.

צ. צימרמן:

שאלתי מופנית למזכיר הכנסת: האם בהתאם לסעיף 87(א) הוגשה הצעת החוק מטעם

הממשלה ליושב-ראש הכנסת?

ח. ליאור:

בדרך-כלל מביא מזכיר הממשלה לידיעתו של יושב-ראש הכנסת את הצעות החוק מטעם הממשלה המודפסות עדיין בסטנסיל. הדפסות אלו אינן מחייבות אותנו להניחן על שולחן הכנסת, אף על פי שפעם נהגנו כך. ברור שהיו שיבושים בין הסטנסיל לבין ההדפסה במדפיס הממשלתי. אנו נוהגים להניח על שולחן הכנסת רק את החוברת הכחולה של הצעת החוק מטעם הממשלה. הסטנסיל הוגש ליושב-ראש הכנסת והודיעו לנו מהמדפיס הממשלתי שהחוברות הכחולות של הצעות החוק מטעם הממשלה תהיינה מוכנות עד השעה 13.00 ועד השעה 15.00 הן תונחה על שולחן הכנסת.

י. נחושתן:

פה מבקשים מאיתנו לשחרר חוקים לפני שאנו יודעים מה כתוב בהם. רצוי שנשקול את העניין ולא נקבל אוטומטית את ההצעות. חברי-הכנסת רוצים לקרוא את הצעות החוקים כדי לדעת אלו הצעות חוק מבקשים לשחרר מחובת ההנחה.

א. רוזיאל-נאור:
רצו נני לשאול את מזכיר הכנסת, האם הוכנה כבר הודעה לעיתונות בה נאמר שהצעות החוק הללו מטעם הממשלה כבר שוחזרו על-ידי ועדת הכנסת?

ח. ליאור: עדיין לא.

א. אנסקוריון:
אני קורא את סעיף 87(ג) בפל הפשטות. אפשר לתת לסעיף משמעות שונה. אני מסכים לדברי חבר-הכנסת גבון שהיו תקדימים רבים בנושא זה. אני מציע להיענות לבקשת הממשלה, כי לממשלה יש נימוק לכך.

ה צ ב ע ה

הוחלט:

בהתאם לסעיף 87(ג) של תקנון הכנסת, להיענות לבקשת הממשלה להקדים את הדיון בהצעות החוק כדלהלן:

1. חוק מילווה חסכון, תשל"א-1971;
2. חוק מילווה בטחון, תשל"א-1971;
3. חוק היטל בטחון (תיקון מס' 3) תשל"א-1971;
4. חוק מילווה חסכון (תיקון), תשל"א-1971;
5. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 26), תשל"א-1971;
6. חוק האזרחות (תיקון מס' 3), תשל"א-1971;
7. חוק המקדמה, תשל"א-1971.

עלינו לקבוע את הזמן לדיון בחוקים הללו. היו"ר י. ישעיהו:

א. רוזיאל-נאור:
החוקים הללו אינם ידועים לנו. עלינו לקיים התייעצות מיעתית לגביהם ולתן פדחה את ההחלטה לגבי קביעת הזמן לדיון בחוקים הללו לישיבה הבאה.

מחר בבקר נחליט על הזמן שנקבע לדיון בחוקים הללו. היו"ר י. ישעיהו:

הישיבה ננעלה בשעה 14.30.